

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maria Eugenia Uriarte Urretabizkaia

*Tolosa,
Gipuzkoa
(1925)*

Aurkibidea

Biografia

Joxepa Urretabizkaia zuen ama, Amarozkoa eta etxeakoandrea. Aita, Inazio Uriarte, Ibarakoa zen eta 'Noruego' fabrikan aritzen zen lanean txofer gisa. Tolosako Santa Maria plazan jaio zen Maria Eugenia, baina [Jabier Goenaga Aiestaran](#)ekin ezkondukoan, Amarozko Agirrenea etxera joan zen bizitzera. 14 urte zituela, Amarozko paper-fabrikan hasi zen lanean, eta handik atera zuen bizimodua 40 urtez. Hiru seme-alaba izan zituen. [Ahaztuen Oroimena](#) taldekoek ere egin zioten elkarrizketa [Asun](#) ahizparekin batera.

Zintak

TOL-059

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Soroa Hernandez, Maddi
- **Data:** 2011-10-04
- **Iraupena:** 70 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiolea, Nerea

TOL-060

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Soroa Hernandez, Maddi
- **Data:** 2011-10-04
- **Iraupena:** 52 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

TOL-078

- **Proiektua:** Ahaztuen Oroimena
- **Elkarrizketatzailea(k):** Bereziartua, Aitor - Ibarzabal, Patxi - Unamuno, Alberto
- **Data:** 2016-01-01
- **Iraupena:** 33 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Gerran eskola utzi behar

- **Erref:** TOL-059/003
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:03:07. **Bukatu:** 00:04:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:

Eskola dotrina baino inportanteagoa zen. Eskolan denetarik ikasten zuten. Javierrek eskola agudo utzi zuen, gerra zela-eta. Anaia Langileen Batailoietan izan zuen eta aita gaixo. Hori dela-eta, etxean bere jorنال behar zen.

2. Maistrak eta jolasak

- **Erref:** TOL-059/004
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:04:02. **Bukatu:** 00:06:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Maria Luisa Olano, Jesusa Gogorza eta Engrazia maistrak ezagutu zituzten. Bazkaltzera etxera joaten ziren. Jolas-orduan, eskola azteko belazean futbolean aritzen ziren mutilak; neskak, berriz, beste jolas batzuetara aritzen ziren.

3. Sokasaltoko abestiak

- **Erref:** TOL-059/005
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:06:34. **Bukatu:** 00:07:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Sokasaltoan "Txantxibiri-txantxibiri" abesten zuten. Kanta hori kantatzen du. "Al cocherito lere" ere abesten zuten.

4. Ziban, kaniketan, futbolean...

- **Erref:** TOL-059/007
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 00:08:03. **Bukatu:** 00:11:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Mutilak ziban eta kaniketan aritzen ziren. Javierri aitona egin zion ziba. Kaniken jokoa azaltzen dute; kanikak galdu edo irabazi egiten ziren. Baloiak beraiek egiten zituzten eta errepidean jolasten ziren. Belar desberdinak batu eta dendetara jolasten ziren: belarrak saldu eta harriekin ordaindu. Neskak ere aritzen ziren futboleak eta pilotan. Txokotara ere aritzen ziren.

5. Gerra hasiera

- **Erref:** TOL-059/008
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:11:43. **Bukatu:** 00:13:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Gerra hasierako oroitzapenak. Maria Eugeniaren etxean gizonak mendira joan ziren mendira eta umeak amarekin gelditu ziren. Kanoikadak paper-lantegira botatzen zituzten. Aireplanoei begira egoten ziren. Gauza asko ikusi zituzten.

6. Gerran etxea utzi behar

- **Erref:** TOL-059/009
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:13:43. **Bukatu:** 00:15:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Maria Eugeniaren etxea frontearen erdian zegoela-eta, Tolosara joan ziren bertako etxe batera. Nafarrak Tolosara sartu zirenean bueltatu ziren berriro ere. Javierren etxekoek ere bide bera egin zuten.

7. Jatekoa Nafarroan erosi Tolosan saltzeko

- **Erref:** TOL-059/012
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:18:17. **Bukatu:** 00:21:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:

Maria Eugeniaren nebaren etxera joaten ziren irratia entzuterak. Goserik ez zuten pasa, Nafarroa aldetik ekartzen baitzuten jana. Jatekoa handik ekarri eta herrian saltzen zuten. Sasoi hartako hainbat bizipen dakartza gogora jabierrek.

8. Antxumeak ezkutuan ekarri

- **Erref:** TOL-059/013
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:21:37. **Bukatu:** 00:24:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerraostean, haragia nahi izanez gero harategian txanda eskatu behar izaten zen. Behin antxumeak ekarri zituztenekoa kontatzen du Jabierrek. Ez zuten beldurrik izan. Irabazitako dirua amari eman behar izaten zitzaion.

9. Soldata amari eman behar

- **Erref:** TOL-059/014
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:24:56. **Bukatu:** 00:26:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Irabazitako dirua amari eman behar izaten zitzaion. Jabierrek 4.90 irabazten zuen eta Maria Eugeniaren lehen soldata asteko 21 pezetakoa izan zen. 14 urterekin hasi ziren lanean.

10. Paper-lantegiko lanak

- **Erref:** TOL-059/015
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 00:26:54. **Bukatu:** 00:30:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza

Laburpena:

Amarozko paper-lantegian egiten zuten lana eta bertako betebeharrak azaltzen dituzte. Dena egin behar zen eskuz. Makinak heldu zirenean, lanpostu asko galdu ziren. Lantegia antzinako zen. Beraiek aritu ziren garaian langile asko zeuden.

11. Paper-lantegirako pasta

- **Erref:** TOL-059/016
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:30:18. **Bukatu:** 00:32:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Papergintza

Laburpena:

Paper-lantegirako pasta atzeritik ekartzen zuten. Pasta nola egiten zen eta

ematen zitzaion tratamendua azaltzen dute. Egurra bukatu zenean, belarrarekin hasi zinen lanean. 200 kilo inguruko pasta-fardoak ekartzen zituzten.

12. Sendabelarrak

- **Erref:** TOL-059/020
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:45:00. **Bukatu:** 00:47:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

Osin belarrak egosten zituzten katarrorako. Pasmu belarrak zaurietarako erabiltzen zuten. Enplastoak berbenarekin egiten zituzten minarentzako.

13. Ezkon-bidaia Bilbora

- **Erref:** TOL-059/023
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:53:55. **Bukatu:** 00:56:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>Ezkondutut zirenean, zazpi eguneko oporraldia izan zuten paper-lantegian. Andra Marin ezkondut ziren eta Bilbo aldera joan ziren bidaian. Paper-lantegiko soldata gero igo zuten.</p>

14. Igandetan dantzara edo zinemara

- **Erref:** TOL-059/025
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:58:33. **Bukatu:** 01:02:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Etiket lanera eta lanetik etxera bizi ziren gasetan. Igandetan joaten ziren plaza berriko dantzaldira. Gorritiko zinemara ere joaten ziren. Hala ere, batzuetan, lanera ere joaten ziren makinak garbitzera, eta pozik joan ere; izan ere, aste guttiko jorjala baino gehiago irabazten zuten orduan. 2.50 pezeta balio zuen zinemako sarrerak.

15. Zinema eta titiriteroak

- **Erref:** TOL-059/026
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 01:02:02. **Bukatu:** 01:03:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Zineman ikusten zituzten pelikula zuri-beltzezekoak eta gaztelaniazkoak ziren. Hasieran NO-Doa botatzen zuten. Zine mutua. Titiriteroak ere ikusten zituzten kalean.

16. Liburuak eta egunkariak

- **Erref:** TOL-059/027
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 01:03:43. **Bukatu:** 01:06:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kirola » Futbola

Laburpena:

Jabierri beti gustatu izan zaio irakurtzea. Liburu bat erosi eta idazten joaten ziren. La Voz de España eta El Diario Vasco egunkariak irakurtzen zituzten. Normalean igandez irakurtzen zuten egunkaria, eta astelehenetan La Hoja del Lunes futbol-emaitzak ikusteko. Jabier beti izan da athleticzalea.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-03-20

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com